

A Model of Educational Management in the Bilingual Education System by Emphasis Participation of the Community of Schools under the Roi Et Secondary Education Service Area Office

Sathaka Tanchai¹, Nattachai Jantachum ² and Chumnian Pollaharn³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
20/08/2564	23/09/2564	25/09/2564	30/09/2564

Abstract

This research aimed to study 1) study the needs and necessities of the bilingual education system with an emphasis on community participation. 2) develop a model of educational management in the dual education system with an emphasis on community participation. 3) study the results of the trial using a model of educational management in the dual education system with an emphasis on community participation. 4) to evaluate the experimental results using the model. This research is a combined method by studying the document Collected questionnaires for 136 people, quantitative data analysis by basic statistics and qualitative data analysis by contextual content analysis method.

The results of the research were as follows: 1) The needs and necessities of the bilingual education management model found that there were 3 main components and 13 subcomponents. (1) Education management in the dual education system overall, it's at a high level consider each aspect, it was found that the average was at a high level all 4 sides sort averages from smallest to largest system and mechanism, management process, in determining the relevant persons and the least is strategy. (2) Study of the components and indicators of the bilingual education system it was found that there were 4 main components and 15 sub-components. 2) Educational management model of the dual education system in conclusion, the expert panel agreed that elements should be adjusted to the rest 3 components, 13 indicators 3) The experimental model found that it can be effective in applying to the community context in the school

¹ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail : sathaka101@gmail.com

² Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail : sathaka101@gmail.com

³ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail : sathaka101@gmail.com

environment because of the educational management in the form of bilingual education is a new dimension of education management and graduates have more opportunities to find work. Able to respond to learning management in the 21st century by focusing on the students as important. 4) Evaluation of the model trial (1) Number and percentage of participants in the experiment were female 57.50%, male 42.50%, teacher status 55.00%, executive 45.00%. (2) The assessment results were knowledge and understanding before joining with an average score of 3.32, after participating with a mean score of 4.07. with a mean score of 4.25.(3) Participants can apply with an average score of 4.32.

Keyword : Model of Educational Management, bilingual education system, Emphasis Participation of the Community

รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

สาธกา ตาลชัย¹, ณัฏฐชัย จันทชุม² และจำเนียร พลหาญ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 4) เพื่อประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ การวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี โดยการศึกษาเอกสาร เก็บข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 136 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติพื้นฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาพบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก 13 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ (1) การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบและกลไก ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ด้านการกำหนดผู้เกี่ยวข้อง และน้อยที่สุดคือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินการ (2) การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา พบว่า มี 4 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย 2) รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยผลสรุปจากคณะผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีการปรับปรุงองค์ประกอบให้เหลือ 3 องค์ประกอบ 13 ตัวชี้วัด 3) การทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้กับบริบทชุมชนแวดล้อมในโรงเรียน เนื่องจากการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น สามารถตอบสนองการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า (1) จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.50 เพศชาย ร้อยละ 42.50 สถานภาพเป็นครู ร้อยละ 55.00 ผู้บริหาร ร้อยละ 45.00 (2) ผลการประเมินมีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 หลังเข้าร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 (3) ผู้เข้าร่วมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.32

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการศึกษา, ระบบทวิศึกษา, โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว วิถีชีวิตของคนในสังคมเมือง ชนบท มีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องปรับตัว ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจโลกและเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีผลให้ประเทศไทยเร่งรัดการพัฒนาประเทศ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รัฐจึงมีนโยบายขับเคลื่อนประเทศและสังคมประเทศไทย เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน กลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายของประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือการผลิตกำลังคนให้มีพื้นฐานความรู้และมีทักษะความสามารถ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศ ในระยะ 5 ปี ซึ่งจะเป็นแผนที่มีความสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาประเทศสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะยาว มีนโยบายในการสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งสร้างสังคมที่มีคุณภาพ โดยการจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจนการวางแผนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในระยะยาว ครอบคลุมถึงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ประเทศจะต้องมีทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวที่ชัดเจน โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง เพื่อผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศที่มุ่งสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและแนวทางดังกล่าว รัฐบาลมีนโยบายในการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ และความต้องการกำลังคนทางด้านอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการจ้างงาน ทั้งทางภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพ ที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวในทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้ความสำคัญกับการปฏิรูป การศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียน มีโอกาสเรียนรู้ ตลอดชีวิต ตามความถนัด ความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการ คิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ เพื่อนำมาใช้ป้องกัน แก้ปัญหา จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยสัดส่วนที่สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (Office of Vocational Education Commission, 2015)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เกิดผลิตกำลังคน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนหันมาสนใจเรียนทางด้านอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและสภาพเศรษฐกิจ สังคม เพราะในปัจจุบัน ค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมุ่งที่จะเรียนทางด้านสามัญ เพื่อเข้าสู่ระดับ

อุดมศึกษา ส่งผลให้ชาตกาลังคนในภาคแรงงานเป็นอย่างมาก (Department of General Education, 2010) ซึ่งปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการลดช่องว่างและความแตกต่างของบุคคลในสังคม เพื่อพัฒนาประเทศในวัยเรียนด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ครอบคลุมทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยเปิดโอกาสให้เด็กในพื้นที่ห่างไกล ยากจน และด้อยโอกาสทางการศึกษา ได้เข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาใกล้บ้านได้อย่างทั่วถึง และมีมาตรฐานการศึกษา ทัดเทียมสถานศึกษาอาชีวศึกษา และสามารถเทียบโอนรายวิชาระหว่างสถานศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา ที่เน้นการปฏิรูปการศึกษา ทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสรียนรู้ตลอดชีวิต ตามความถนัด ความสนใจ และได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานจากรัฐอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถออกไปประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิต สามารถทำงานในท้องถิ่นตามความถนัดและความสามารถของตนเอง ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการโครงการ การจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านวิชาชีพ ให้กับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถจบการศึกษา โดยได้รับวุฒิการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เรียกว่า “การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา” การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นแนวคิดใหม่และเป็นนวัตกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ที่เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพรวมทั้งเพิ่มโอกาสในการมีงานทำมากกว่าการมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เพียงอย่างเดียว เป็นความร่วมมือการจัดการศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานประกอบการต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน การเทียบโอนหน่วยกิต รวมทั้งการฝึกงานในสถานประกอบการ (Matichon Online, 2017) แนวคิดในการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าว เริ่มต้นเมื่อปี 2553 ภายใต้โครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” โดยหลังจากได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2553 ปรากฏว่ามีสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งมีนักเรียนไม่เกิน 120 คนอยู่เป็นจำนวนมาก คณะผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด (ร้อยเอ็ด) พร้อมด้วยผู้อำนวยการและครูโรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย จึงเข้าหารือกับผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหาแนวทางเพิ่มจำนวนนักเรียนภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ โดยทำความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันและเริ่มมีการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศเรื่องการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2558 (Matichon Online, 2017) หลังจากมีโครงการนำร่องของการจัดการเรียนการสอนรูปแบบทวิศึกษาได้มีการทำความ

ร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีสถานที่ในการฝึกแลปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ผลสำเร็จของโครงการปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้นในปี 2558 เมื่อมีจำนวนผู้เรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการดังกล่าวมากถึง 30,505 คน และมีจำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว จำนวน 567 แห่ง

การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เมื่อมีจำนวนผู้เรียนสายสามัญที่สมัครเข้าร่วมโครงการเรียนในรูปแบบดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้มีการตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้ (1) เมื่อเปรียบเทียบแผนการเรียนของหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย พ.ศ. 2551 กับแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จะพบว่าข้อของวิชาบางส่วนจะคล้ายกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ฯลฯ แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดของสาระ (Contents) ของแต่ละวิชาจะพบความแตกต่างในรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ดังนั้น สถานศึกษาทั้งสองสายที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา จึงต้องร่วมมือกันปรับปรุงสาระในแผนการเรียนและสาระในแผนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อรักษาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐาน (2) การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนอยู่ในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้มากขึ้นในภูมิลำเนาของตนในการนี้ รัฐบาลควรมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาตั้งอยู่ว่ามีศักยภาพที่จะสร้างงานสาขาวิชาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใดหลังจากนั้นจึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว ที่สำคัญการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาควรสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ตามแผนปฏิรูปการอาชีวศึกษาของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาและ (3) หลักการสำคัญในการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในสถานศึกษาสายสามัญที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือไม่มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษาที่เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพในสาขาอาชีพต่าง ๆ (Matichon Online, 2017) โดยอาศัยองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ประกอบไปด้วย 1. กระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ 1.1 การกำหนดนโยบายและการวางแผน 1.2 การกำหนดหลักสูตร 1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.4 การวัดและประเมินผล 1.5 การส่งต่อผู้สำเร็จการศึกษา 2. กิจกรรมของการดำเนินงาน ได้แก่ 2.1 กำหนดนโยบาย 2.2 กำหนดมาตรการ 2.3 กำหนดโครงการ 2.4 กำหนดกิจกรรม 3. ความสัมพันธ์ของบทบาทตัวแสดง ได้แก่ 3.1 สถาบันการศึกษาสายสามัญ 3.2 สถาบันการศึกษาสายอาชีพ 3.3 สถาบันชุมชน 4. ระบบและกลไก ได้แก่ 4.1 ข้อตกลง (MOU) 4.2 กฎระเบียบกติกา 4.3 วิธีการดำเนินงาน

การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาในปัจจุบันยังมีปัญหาหลายด้าน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ได้ลดทอนประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ของเยาวชนไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีหลายฝ่ายแสดงความคิดเห็น เช่น รศ.ดร.จอมพงศ์ มงคลวนิช นายกสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สทอ.) กล่าวถึงการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาว่า การให้เด็กเรียนควบคู่กับ 2 หลักสูตรพร้อมกันทำให้ไม่ค่อยมั่นใจเรื่องคุณภาพ และจะมีศักยภาพเพียงพอที่จะได้วุฒิ ปวช.หรือไม่ เว้นแต่จะมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนที่ประกันคุณภาพได้ว่าผู้เรียนที่จบจากการเรียนระบบนี้จะมีความพร้อมและศักยภาพตามวุฒิ ดร.พันธุ์นิภา แย้มขุติ ผู้จัดการวิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ในฐานะอุปนายก สทอ. กลุ่มภาคเหนือ กล่าวว่า การจัดโครงการเรียนร่วมระบบทวิศึกษาสามารถแก้ปัญหาขาดแคลนกำลังคนด้านอาชีวศึกษาได้ แต่ก็มีข้อกังวลว่าคุณภาพอาจจะไม่เหมือนการเรียนสายตรงทาง ด้านอาชีวศึกษา ซึ่งสถานประกอบการอาจไม่ค่อยมั่นใจในศักยภาพ ทำให้ผู้เรียนระบบนี้อาจจะได้รับเงินเดือนน้อยกว่าคนที่จบสายตรงได้ การจ้างครูไม่มีคุณภาพมากเท่าที่ควร ขาดแคลนครูในเชิงปริมาณ ขาดแคลนครูที่มีความสามารถในการสอนเฉพาะกลุ่มสาระที่สำคัญเช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ครูทางด้านสายอาชีพ การไม่มีระบบการบริหารจัดการและการนิเทศติดตามผลที่จะช่วยให้ครูพัฒนาได้เพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดแคลนการพัฒนาเทคโนโลยีและการสื่อสารการเรียนรู้สมัยใหม่เพื่อช่วยการสอนรวมทั้งการขาดความสนใจความรู้ความสามารถของครูอาจารย์ ครูในสถานศึกษาทั้งสองสถาน มีภาระงานเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงปัญหาด้านครอบครัว ผู้ปกครองไม่มีความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร ด้านผู้เรียนมีปัญหาในการเดินทาง ขาดข้อมูลทางด้านวิชาชีพ มีวิชาเรียนมากกว่านักเรียนแผนกอื่น มีความต้องการการเรียนในสาขาที่หลากหลาย ด้านบุคลากร ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ด้านทวิศึกษา

จากปัญหาดังกล่าวมีผู้กล่าวถึง แนวทางในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน Bunlangpattama, T. (2008 : 30) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ Anan, D. (2013) ที่กล่าวว่าจุดสำคัญในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้น จะเกิดความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ก็กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่ประกาศใช้วันที่ 11 ตุลาคม 2559 ได้กำหนดมาตรฐานที่ 2 ด้าน

กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษา มาตราฐานที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจ ความต้องการและความถนัดของผู้เรียน ส่วนมาตราฐานที่ 4 ด้านระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2544, น. 180-181) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม (Social institution) เช่นเดียวกับบ้าน เป็นตัวแทนของสถาบันครอบครัว หรือจัดเป็นตัวแทนของสถาบันศาสนา โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สังคมจัดตั้งขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของสังคมในด้านให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ ดังนั้นภารกิจของโรงเรียนคือ การให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ กับความต้องการของสังคมวิธีการหนึ่งที่จะทราบความต้องการของสังคมก็คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้น โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในการจัดการศึกษา ให้แก่สมาชิกของชุมชนนั้นด้วยเหตุนี้ ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน นักการศึกษายอมรับว่า การศึกษาเป็นหน้าที่ของท้องถิ่น (Sergiovanni and Carer 1980 : 246) ดังนั้น ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการบริหาร ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ประชาชนต้องเสียภาษีการศึกษา เป็นภาษีโดยตรงที่จะต้องเสียให้ท้องถิ่น ประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการ การศึกษา (Board of Education) เพื่อกำหนดนโยบาย ควบคุม ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์และโทษโดยตรงจากการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ความร่วมมือของประชาชนเริ่มตั้งแต่ “ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ (ร่วมรับผิดชอบ) ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับประโยชน์” ถ้าประชาชนให้ความร่วมมือ ถือได้ว่างานนั้น ๆ สำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ดังนั้น การทำงานใด ๆ ถ้าให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้งานนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เนื่องจากประชาชนจะเกิดความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้ระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานในสังกัด ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ระบบทวิศึกษาโดยเน้นการ

มีส่วนร่วมของชุมชน ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ระบบทวิศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
3. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
4. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) /แบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) /เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

- 1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทวิศึกษา จำนวน 34 โรงเรียน ๆ ละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 34 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 34 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 34 คน ประธานชมรมผู้ปกครอง จำนวน 34 คน
- 1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 ท่าน ทำการทดลองและประเมินการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 60 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติพื้นฐาน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ตอนที่ 2 แบบสอบถามแสดงความต้องการในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) การทดลองและประเมินการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพ

ของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา โดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุ ประสงค์ กับ ข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และบทความการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนหรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวหรือการทดสอบค่า (F-test)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t- test) และการทดสอบ ค่าเอฟ (F- test)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จากการใช้โดยการสร้างแบบสอบถาม กับกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม จาก 34 โรงเรียน ๆ 4 คน จำนวน 136 คน ผ่านระดับมากขึ้นไป โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ ประธานชมรมผู้ปกครอง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0

1.2 การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมมีการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบและกลไก ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=0.40) ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.38) ด้านการกำหนดผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.40) และน้อยที่สุด คือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินการ ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.37)

1.3 การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา พบว่า

1.3.1 กระบวนการบริหารจัดการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การกำหนดนโยบายและการวางแผน ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.40) การกำหนดหลักสูตร ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.43) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=0.35) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=0.35) การส่งต่อผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.40)

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จากการศึกษาเอกสารการดำเนินงานโครงการทวิศึกษาและสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนละ 2 คน และ การจัดกิจกรรมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ได้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จำนวน 4 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย มีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบด้านกระบวนการบริหารจัดการ ได้กำหนดประเด็นในการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายและการวางแผน 2) การกำหนดหลักสูตร 3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) การส่งต่อผู้สำเร็จการศึกษาลงสู่การสัมมนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับข้อ 1.1 ควรใช้คำว่า การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการ

2. รูปแบบด้านยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ได้กำหนดประเด็นในการดำเนินการ ได้แก่ 1) กำหนดนโยบาย 2) กำหนดมาตรการ 3) กำหนดโครงการและกำหนดกิจกรรมผลการสัมมนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับเพิ่มเติม การกำหนดนโยบาย โดยนำข้อ 4.1 มารวม การกำหนดมาตรการ ควรใช้คำว่า กำหนดแนวทางการนิเทศ กำกับติดตาม ส่วนอื่น ๆ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วย

3. รูปแบบด้านการกำหนดผู้เกี่ยวข้อง ได้กำหนดประเด็นในการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาสายสามัญ 2) สถานศึกษาสายอาชีพ ชุมชน และ 3) ผู้ประกอบการ

ผลการสัมมนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ควรเพิ่มหน่วยงานในกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานสังกัดกรมอาชีวศึกษา

4. รูปแบบด้านระบบและกลไก ได้กำหนดประเด็นในการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) ข้อตกลง (MOU) 2) กฎระเบียบกติกา และ 3) วิธีการดำเนินงาน ผลการสัมมนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่า การจัดทำข้อตกลง (MOU) และ กฎระเบียบกติกา ควรบูรณาการกับการกำหนดนโยบายข้อ

2.1 วิธีดำเนินงาน มีความซับซ้อนควรตัดองค์ประกอบข้อ 4 ด้านระบบและกลไกออก นำตัวชี้วัดไปบูรณาการได้ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปคณะผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีการปรับองค์ประกอบให้เหลือ 3 องค์ประกอบ และรวมตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน

3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการประเมินผลการสำรวจการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 60 คน และตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 60 คน โดยมีรายละเอียดและผลสรุปในแต่ละประเด็นคำถามต่างกันซึ่งได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมโครงการ ผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายร้อยละ 42.52 และเพศหญิง ร้อยละ 57.50

2.2 จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด พบว่า ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นบุคคลทั่วไปมากกว่านักศึกษาและอื่นๆ โดยเป็นครู ร้อยละ 55.00 ผู้บริหาร ร้อยละ 45.00

2.3 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อการเข้าร่วมโครงการ พบว่า

2.3.1 ความรู้ความเข้าใจ ก่อน เข้าร่วมการทดลอง ผู้เข้าร่วมการทดลอง มีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมการทดลอง ดังนี้

ก่อน การเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32

2.3.2 ความรู้ความเข้าใจ หลัง เข้าร่วมการทดลอง ผู้เข้าร่วมการทดลอง มีความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมการทดลอง ดังนี้

หลัง จากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07

2.3.3 ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้เข้าร่วมการทดลอง สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25

2.3.4 ท่านได้การทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ผู้เข้าร่วมสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนหรือการปฏิบัติงานได้ อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.32

2.4 ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการทดลองที่มีต่อการทดลองจัดหลักสูตร พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ประเด็นคำถามโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.358 ส่วนประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วัน/ระยะเวลา/สถานที่ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85

4. เพื่อประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ เป็นการประเมินที่เกิดจากการทดลองใช้รูปแบบในระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมายคือโรงเรียนที่จัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ คือ โรงเรียนหนองพอกวิทยาลัย และวิทยาลัยการอาชีพหนอง ผลการดำเนินการดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1) ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายร้อยละ 42.52 และเพศหญิง ร้อยละ 57.50

2) ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นบุคคลทั่วไปมากกว่านักศึกษาและอื่นๆ โดยเป็นครู ร้อยละ 55.00 ผู้บริหาร ร้อยละ 45.00

3) การประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการทดลองสรุปได้ดังนี้ (จากค่าคะแนนเฉลี่ยเต็ม 5)

1.1 ความรู้ความเข้าใจ ก่อน เข้าร่วมการทดลอง ผู้เข้าร่วมการทดลอง มีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมการทดลอง ดังนี้

ก่อน การเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.32$)

1.2 ความรู้ความเข้าใจ หลัง เข้าร่วมการทดลอง ผู้เข้าร่วมการทดลอง มีความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมการทดลอง ดังนี้

หลัง จากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$)

1.3 ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้เข้าร่วมการทดลอง สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$)

1.4 ท่านได้การทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ผู้เข้าร่วมสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนหรือการปฏิบัติงานได้ อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.32$)

4) ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นคำถามโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.358$) ส่วนประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วัน/ระยะเวลา/สถานที่ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.85$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1) การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านระบบและกลไก

.....
ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ด้านการกำหนดผู้เกี่ยวข้อง และน้อยที่สุดคือ ด้านยุทธศาสตร์การดำเนินการ

2) การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา พบว่า มี 4 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อย 2) รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยผลสรุปจากคณะผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีการปรับองค์ประกอบให้เหลือ 3 องค์ประกอบ 13 ตัวชี้วัด

3) การทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้กับบริบทชุมชนแออัดในโรงเรียน เนื่องจากการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา เป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น สามารถตอบสนองการจัดการเรียนรู้อยู่ในศตวรรษที่ 21 โดยการมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า (1) จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมการทดลอง เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.50 เพศชาย ร้อยละ 42.50 สถานภาพเป็นครู ร้อยละ 55.00 ผู้บริหาร ร้อยละ 45.00 (2) ผลการประเมินมีความรู้ความเข้าใจ ก่อนเข้าร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 หลังเข้าร่วม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 (3) ผู้เข้าร่วมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.32

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1) ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน จากการวิเคราะห์ การจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thidaram, S. (2016) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยแบ่งเป็น 8 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดบุคลากรเข้าสอน 2) ด้านการเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ 3) ด้านการจัดตารางสอน 4) ด้านการจัดบริการวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร สื่อการเรียน 5) ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดประสบการณ์การเรียนกับชุมชน 6) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่และการเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร 7) ด้านการเตรียมจัดการอบรมครู 8) ด้านการจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือแบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียนภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ปัจจัยสำคัญของการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียน โดยภาพรวมส่งผลกระทบเกือบทุกด้าน ที่ส่งผลกระทบมากที่สุดคือ ด้านวัสดุหรือวัตถุดิบ รองลงมาคือด้านคน ด้านการเงินงบประมาณ ด้านวิธีปฏิบัติงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านเทคโนโลยี และด้านการเมือง ส่วนแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแบบทวิศึกษาของโรงเรียน คือ ด้านการเตรียม การวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ควรศึกษาสภาพสังคม ท้องถิ่น สภาพการณ์ปัจจุบัน ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม หากจะให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จะต้องอาศัยรูปแบบในการดำเนินการ

2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า โดย โดยสรุปคณะผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่า ควรมีการปรับองค์ประกอบให้เหลือ 3 องค์ประกอบ และรวมตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ดังนั้นรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จึงประกอบด้วย องค์ประกอบและตัวชี้วัด 1. กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1.1 การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติการ 1.2 การกำหนดหลักสูตร 1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.4 การวัดและประเมินผล 1.5 การส่งต่อผู้สำเร็จการศึกษา 2. ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ประกอบด้วย 2.1 กำหนดนโยบายและจัดทำข้อตกลง (MOU) 2.2 กำหนดแนวทางการนิเทศ กำกับติดตาม 2.3 กำหนดโครงการ 2.4 กำหนดกิจกรรม 3. การกำหนดผู้เกี่ยวข้อง 3.1 สถานศึกษาสายสามัญ 3.2 สถานศึกษาสายอาชีพ 3.3 ชุมชน และผู้ประกอบการ 3.4 หน่วยงานในกำกับดูแล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nuchnueng, N. (2008) ศึกษาแบบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมให้ชุมชนร่วมพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบที่ 2 การรับรู้และร่วมดำเนินการพัฒนาโรงเรียน องค์ประกอบที่ 3 ความรู้ความสามารถต่อหน้าที่องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถในการปฏิบัติต่อส่วนรวม องค์ประกอบที่ 5 ความสามารถในการเข้าร่วมดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 6 ความภาคภูมิใจและความศรัทธา และองค์ประกอบที่ 7 ประโยชน์ตอบแทนที่ควรจะได้รับ และหากจะให้การดำเนินการดังกล่าว มีความหลายหลายเพื่อนำมาสู่ประกอบการพิจารณาแก้ไขปัญหา ดังที่งานวิจัยของ Konnak, S. (2011) ได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยนาท พบว่า แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแผน นโยบายและยุทธศาสตร์ 1) ควรคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการ 2) จัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 3) จัดให้มีกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่และภารกิจอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา 1) ควรคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการ 2) ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการ 3) เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา 1) ควรประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ชุมชนได้เห็นความสำคัญ 2) เปิดโอกาสให้คนที่มีความพร้อมในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 1) สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน 2) สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ในชุมชน 3) ควรร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 1) ควรเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการนิเทศ 2) อบรมให้ความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ทำความเข้าใจและร่วมกันวางแผนนิเทศกับชุมชน 4) มีเครื่องมือในการนิเทศติดตามผล 5) สถานศึกษามีเว็บไซต์เพื่อให้ชุมชนสามารถติดตามและตรวจสอบการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาได้ตลอดเวลา

3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัย การทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งได้ดำเนินการและประเมินผล ได้แก่ 1. ดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด 2. การประเมินผลการสำรวจการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด พบว่า หลังจากการเข้าร่วมการทดลองมีทัศนคติและความพึงพอใจหลังการเข้าร่วมเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Konnak, S. (2011) ได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยนาท พบว่า แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแผน นโยบายและยุทธศาสตร์ 1) ควรคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการ 2) จัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 3) จัดให้มีกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่และภารกิจอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา 1) ควรคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการ 2) ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการ 3) เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา 1) ควรประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ชุมชนได้

เห็นความสำคัญ 2) เปิดโอกาสให้คนที่มีความพร้อมในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 1) สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน 2) สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ในชุมชน 3) ควรร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 1) ควรเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการนิเทศ 2) มอบความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ทำความเข้าใจและร่วมกันวางแผนนิเทศกับชุมชน 4) มีเครื่องมือในการนิเทศติดตามผล 5) สถานศึกษามีเว็บไซต์เพื่อให้ชุมชนสามารถติดตามและตรวจสอบการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาได้ตลอดเวลา 4) เพื่อประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ 1) ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชายร้อยละ 42.52 และเพศหญิง ร้อยละ 57.50 2) ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นบุคคลทั่วไปมากกว่านักศึกษาและอื่นๆ โดยเป็นครู ร้อยละ 55.00 ผู้บริหาร ร้อยละ 45.00 3) การประเมินผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการทดลองสรุปได้ดังนี้ (จากค่าคะแนนเฉลี่ยเต็ม 5) 3.1 ความรู้ความเข้าใจ ก่อน เข้าร่วมการทดลอง ผู้เข้าร่วมการทดลอง มีความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าร่วมการทดลอง ได้แก่ ก่อนการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.32 3.2 ความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมการทดลอง ผู้เข้าร่วมการทดลอง มีความรู้ความเข้าใจหลังเข้าร่วมการทดลอง ได้แก่ หลังจากการเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 3.3 ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้เข้าร่วมการทดลอง สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 3.4 ท่านได้การทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด ผู้เข้าร่วมสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนหรือการปฏิบัติงานได้อยู่ในระดับ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.32 4) ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ประเด็นคำถามโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และความพึงพอใจด้านคุณภาพการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.358 ส่วนประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วัน/ระยะเวลา/สถานที่ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ponnamin, S. (2015) ได้วิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ ขั้นตอนที่ 3 การร่างรูปแบบการมีส่วนร่วม และขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย กลไกดำเนินการ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ นอกจาก

ปัจจัยทางด้านการจัดการเรียนการสอนแล้ว ปัจจัยด้านการประเมินผลนั้นยังเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดไว้โดยที่การประเมินผลการเรียนรู้ยุคใหม่ มุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (assessment for assessment) และใช้การประเมินเป็นกระบวนการเรียนรู้ (assessment as learning) ที่บูรณาการไปกับทุกกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการสะท้อนผลการประเมินสู่การพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สามารถนำไปเป็นแผนพัฒนา แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตอบสนองการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนเจริญก้าวหน้าต่อไป

1.2 สามารถนำไป จัดทำแผนงานโครงการ เพื่อพัฒนาจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการพัฒนาการจัดการศึกษา อย่างยั่งยืนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

2) ควรศึกษาการดำเนินการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ภายใต้สถานการณ์โรคระบาดไวรัส โควโรนา 2019

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญผู้ให้การตรวจสอบและประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และประธานชมรมผู้ปกครอง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและให้ความร่วมมือในการประเมินทุกขั้นตอนจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

References

- Anan, D. (2013). Participation in educational management of the Board of Basic Education Institutions of Buriram Primary Education Service Area Office, District 1. Khon Kaen : Mahamakut Wittayalai University.
- Bunlangpattama, T. (2008). The role of people in participating in education management. *The City Journal*, 4(85), 30.
- Department of General Education. (2010). *National Education Act B.E. 2542 and amendments B.E. 2553 (No. 3)*. Bangkok : Teachers Council of Thailand Ladprao.
- Konnak, S. (2011). *Guidelines for promoting community participation in school administration under the Office of Non-Formal and Informal Education, Chainat Province*. Nakhon Sawan : Nakhon Sawan Rajabhat University.
- Matichon Online. (2017). *Educational management in the form of bilingual education*. [Online]. <https://www.matichon.co.th/news/537283>. [20 July 2020]
- Nuchnueng, N. (2008). *Model of participation in school development of the Board of Basic Education Institutions*. Phitsanulok : Naresuan University.
- Office of Vocational Education Commission. (2015). *Guidelines for educational management in conjunction with vocational and upper secondary education courses*. Bangkok : S.Sriwilai.
- Ponnamin, S. (2015). Pattern of Teacher Participation in Academic Administration of Educational Institutions Under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 4. Mahasarakham : Mahasarakham University.
- Thidaram, S. (2016). *Guidelines for the management of the dual education curriculum of Ban Khok Wittaya School. district office Secondary Education Area 39*. Chiang Rai : Chiang Rai Rajabhat University.

